

DAGENS NYHETER.

MÅNDAG 10 APRIL 2023 ● GRUNDAD 1864 ● PRIS 49 KRONOR

För en upplyst värld.

Ekonomi. Banksektorn lockar trygghetssökande studenter Sidan 20

Kultur. Rysk filmstjärna och ukrainsk flykting möts på scenen Sidan 4-5

Sport. Historisk finalseger för von Eckermann och King Edward Sidan 22

Osäker framtid för Berlinbornas älskade flygfält

Världen 16-17

Läkarna Katrin Geth-Zemojtel och Eva Schuster gillar att motionera på Tempelhofer Feld i Berlin, flygfältet som togs ur bruk 2008 och som nu är en offentlig park.

Foto: Niklas Porter

Allt svårare för unga att flytta hemifrån

Bostadsmarknaden. Inflationen och bristen på bostäder riskerar att förvärra läget ytterligare

Nyheter. Hyresgästföreningens siffror visar att allt fler i åldrarna 20 till 27 år bor hemma, trots att en majoritet säger sig vilja flytta hemifrån. År 2021 bodde 24 procent av unga hemma, jämfört med 1997 då motsvarande siffra var 15 procent.

Bostadspriserna är ett av flera hinder för unga som vill in på marknaden, enligt Johan Nyhus, förbunds-

ordförande på HSB. Att spara till en kontantinsats tar längre tid i dag än för några decennier sedan.

Johan Nyhus tycker även att amorteringskravet slår hårt mot förstagångsköpare.

– Som systemet ser ut nu är det onödigt svårt för unga, säger han.

Skräckexemplet i Europa är Portugal, där genomsnittsåldern för att

flytta hemifrån är 33,6 år. Bostadshyrorna här skjuter i höjden, och lönerna släpar efter. Landet har de lägsta lönerna i Västeuropa.

– Vi skäms för att vi bor kvar hemma. Men det är inte vårt fel. Det är regeringen som inte höjer minimilönen, säger 28-åriga Joana Ferreira, som har en lön på 10 000 kronor i månaden. Sidorna 6-7

Alex Schulman: Hon hade lyft blicken. Hon kände att det var dags att vakna. Carola hade kort sagt haft det man väl enklast kan kalla ett "jimmie moment".

Krönikan 13

Ökade beslag av 3D-printade vapen

Nyheter. 3D-printade vapen förekommer allt oftare i kriminella kretsar. Hittills i år har polisen beslagtagit lika många 3D-vapen som man gjorde under hela förra året.

– De här vapnen är omöjliga att spåra. Det finns inga serienummer, säger Stephen James på NFC. Sidan 8

Dokument avslöjar ryska krigsplaner

Världen. Läckta dokument visar att USA haft insyn i Rysslands säkerhets- och underrättelsetjänster. Landet har även spionerat på allierade.

– USA har under hela kriget visat sig ha exceptionellt bra insyn i vad ryssarna planerar, säger Joakim von Braun, underrättelseexpert. Sidan 17

Vad ska hända med Tempelhofer Feld? Politisk strid om historisk plats i Berlin

Varje morgon när Julia Michel cyklar över de släta asfaltvägarna på det öppna fältet tar hon ett extra djupt andetag.

– Det finns inga bilar här, så man behöver inte vara på sin vakt. Under en kort stund kan

man bara njuta, säger hon.

Till vänster om 57-åringen betar får, till höger häckar sånglärkor. En öppen yta, större än 400 fotbollsplaner, breder ut sig omkring henne. Ett par kilometer bort tornar det som en gång var världens största byggnad upp sig.

– Tempelhofer Feld är en gåva till Berlinborna. Det är det bästa sättet att beskriva det, säger Julia Michel.

Den nedlagda flygplatsen i centrala Berlin fungerar sedan ett knappt decennium tillbaka som trädgård, idrottsplats och lekpark för invånarna. Vid en folkomröstning 2014 röstade en majoritet av stadsborna för att förbjuda bebyggelse och biltrafik på fältet. I den nio år gamla lagtexten står att Tempelhofer Feld är ett särskilt skyddsvärt naturområde med stort kulturhistoriskt värde.

Nu, när ett regeringsskifte står för dörren i den tyska huvudstaden, kan lagen skrivas om.

Den växande bostadsbristen i Berlin har fått den blivande regeringen att snegla mot Tempel-

hofer Feld. I överenskommelsen mellan kristdemokratiska CDU och socialdemokratiska SPD står att partierna ska undersöka möjligheterna att "varsamt" bebygga utkanterna av det historiska flygfältet.

Julia Michel, som är medlem i nätverket 100% Tempelhofer Feld och var en av initiativtagarna till omröstningen 2014, är kritisk till planerna.

– Det har inte ens gått tio år sedan folkomröstningen. Jag tycker att det är demokratiförakt, säger hon.

Förändringens vindar blåser över det öppna fältet i Tysklands huvudstad. Det är inte första gången.

Intresset var stort när fransmannen Armand Zipfel anlände till Tempelhofer Feld, den 28 januari 1909. Piloten färdades i ett flygplan av typen Voisin Standard – den första modellen någonsin att tillverkas i större skala. Flyguppvisningarna som fransmannen genomförde under vintermånaderna lockade många nyfikna åskådare till fältet i Berlin, och gav en försmak av vilka möjligheter flyget kunde erbjuda.

Ett par decennier senare hade passagerartrafiken kommit i gång på Tempelhofer Feld, som utsetts till huvudflygplats för det tyska bolaget

Tempelhofer Feld är en gåva till Berlinborna. Det är det bästa sättet att beskriva det.

Julia Michel, medlem i nätverket 100% Tempelhofer Feld.

Luft hansa. På 30-talet väckte flygfältet den tyska naziregimens intresse, och arkitekten Ernst Sagebiel fick uppdraget att bygga en flygplats med kapacitet för sex miljoner passagerare om året. Sagebiel ritade en klassicistisk byggnad som, när den stod färdig år 1941, var den största i världen. Under kriget utnyttjades de enorma lokalerna bland annat för tillverkning av bomber och reparationer av krigsflygplan.

När kriget var över och Berlin delats upp mellan segermakterna blev flygplatsen livsavgörande för invånarna i Västberlin. Den 24 juni 1948 blockerade Sovjetunionen, som kontrollerade östra Tyskland, alla vägar in till västmakternas zoner i den tyska huvudstaden. Försöket att svälta ut västberlinarna förhindrades med hjälp av en så kallad luftbro. Under de drygt tio månader som blockaden pågick flögs allt invånarna behövde – från mjölkpulver till kol att elda med – till Tempelhofer Feld med amerikanska och brittiska plan.

Än i dag är historien ständigt närvarande på den nedlagda flygplatsen.

– Vi får inte gräva i jorden, eftersom det kan ligga kvar ammunition från kriget i marken, förklarar Klaus Grote.

Här hölls flyguppvisningar i början av 1900-talet, här byggdes bomber under andra världskriget och här landade livsviktiga plan under blockaden av Västberlin.

I dag är flygfältet Tempelhofer Feld ett friluftsområde, mitt i den tyska huvudstaden.

Nu är framtiden för den historiska platsen osäker.

Text: Lovisa Herold Foto: Niklas Porter

50-åringen som sicksackar mellan pallkragarna på fältets östra sida är en av medlemmarna i odlingsföreningen Allmende-Kontor. Här kan den som vill odla kryddor, grönsaker eller blommor. Men det gäller att inte bli för fäst vid sina grödor.

– Området är öppet för alla. Tomater och zucchini blir ofta stulna, men gröna tomater fungerar bra, eftersom folk tror att de är omogna.

Klaus Grote konstaterar att det, trots storleken, redan i dag är konkurrens om ytan på flygfältet. Han är kritisk till regeringspartiernas planer på att bygga bostäder på området, och ger inte mycket för löftena om att vissa lägenheter ska vara avsedda för låginkomsttagare.

– Kostnaderna för att dra in vattenledningar och bygga vägar här skulle bli enorma – det finns inte en chans att bostäderna blir billiga, säger han.

● ● ●

Socialdemokraten Lars Rauchfuss är övertygad om motsatsen. Han, som sitter i Berlins delstatsparlament, säger att det enligt partiets bedömningar skulle vara möjligt att bygga upp till 5000 bostäder för låginkomsttagare längs fältets södra och västra utkanter – utan att skada området karaktär.

1 57-åriga Julia Michel är medlem i nätverket 100% Tempelhofer Feld och var en av initiativtagarna till folkomröstningen 2014, där en majoritet röstade för att förbjuda bebyggelse och biltrafik på det gamla flygfältet.

2 Under Berlinblockaden 1948–1949 flög brittiska och amerikanska piloter in förnödenheter till Västberlin via flygplatsen. Foto: TT

3 Flygplatsen lades ned 2008. I dag används de före detta landningsbanorna bland annat av inlinesåkare.

4 Den nedlagda flygplatsen är inte längre världens största byggnad – men en av de längsta. Den välvda byggnaden är 1,2 kilometer lång.

5 Klaus Grote visar runt genom trädgårdsföreningen Allmende-Kontor. Här kan den som vill få ta hand om en pallkrage, för en årsavgift på ett par hundra kronor.

– Området ägs av delstaten. Det innebär att vi – till skillnad från på privat mark – kan kontrollera att det verkligen blir billiga bostäder, säger han.

Lars Rauchfuss skulle vilja att staden samlar in förslag på hur bebyggelsen skulle kunna se ut, för att sedan låta invånarna tycka till – ännu en gång.

– Enligt mina prognoser skulle vi, om vi presenterar en tydlig plan, få ett annat resultat än 2014, säger Lars Rauchfuss.

Flera opinionsundersökningar från de senaste åren visar att en knapp majoritet av stadsborna tycker att det är en bra idé att bygga bostäder i utkanterna av fältet.

Bostadsbristen är just nu en het politisk fråga i den tyska huvudstaden, som vid årsskiftet registrerade ett invånarantal på drygt 3,8 miljoner. Det är det högsta siffran sedan andra världskriget.

● ● ●

Men den som tror att Tempelhofer Feld ska erbjuda en snabb lösning på bostadsbristen lär bli besviken. Det menar Dirk Enzesberger, som är talesperson för en sammanslutning av bostadsföreningar i Berlin.

– Det tar tre till fem år att skapa en plan för bebyggelsen. Utöver det måste man räkna med två till fem år för att få i ordning marken, och ungefär två år för själva bygget. Skulle det ta mellan 10 och 15 år kan det betraktas som snabbt, säger han till tidningen Der Tagesspiegel.

Eva Schuster och Katrin Geth-Zemojtel, som är ute på en joggingrunda på Tempelhofer Feld, hör till dem som vill att platsen ska förbli orörd.

– Bostadsbristen är ett problem, men några lägenheter här kan inte lösa det grundläggande problemet. Det här en unik plats, säger Katrin Geth-Zemojtel.

– New York har Central park. Vi har Tempelhofer Feld, säger Eva Schuster.

● ● ●

I andra änden av fältet blickar Julia Michel ut över ängen som spärrats av för att skydda de häckande sånglärkorna. Hon hade hoppats att kampen för att bevara Tempelhofer Feld skulle ha avslutats efter folkomröstningen 2014. Nu funderar hon över om det rika djur- och växtlivet på fältet kan fungera som ett argument för att stoppa politikernas planer.

– Kanske kan sånglärkorna hjälpa oss, säger hon.

lovisa.herold@dn.se